

АНДРІЙ МАЛИШКО І ШКОЛА

Плісецький Дімітрій Вікторович

аспірант кафедри джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ
e-mail: d.v.plisetskyi@npu.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0002-6386-217X>

У статті розглядається зв'язок українського радянського поета Андрія Самійловича Малишка із школою в різні періоди його життя. Простежується та аналізується педагогічна діяльність народного поета, його співпраця із шкільництвом. Автор використовує архівні матеріали Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ), а саме фондів 22 (А. Малишка) та 878 (Л. Коваленка), газетних публікацій та навчально-методичної літератури.

Ключові слова: Андрій Малишко, Київський інститут народної освіти (КІНО), радянська школа, радянська література.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день школа займає важливе місце у процесі виховання нового покоління громадян. Освітня система постійно змінюється та трансформується, але взаємодія держави та творчої інтелігенції з шкільництвом завжди цікавила дослідників. Саме зі школи починає формуватися світогляд майбутніх громадян. Так у Радянській Україні освіта була під впливом комуністичної ідеології. При цьому в радянській період йшла тісна співпраця творчої інтелігенції з шкільництвом, яка втілювалася у зустрічах, листуваннях, обмінах книгами для кабінетів літератури та ін. Простежити подібну діяльність через українського радянського поета Андрія Малишка – цікаве завдання для сучасного дослідника. Малишко сам на початку 1930-х рр. був вчителем, а надалі писав та взаємодіяв із школою.

Історіографічний огляд. Важливим джерелом вивчення цього питання є архівні матеріали фонду 22 Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва (ЦДАМЛМ) та випуски газети «Літературна газета» (з 1962 – «Літературна Україна»). Також цікавою є робота українського радянського літературознавця Костенка А. І. «Андрій Малишко: біографічна повість» [Костенко, 1987] в якій представлені цінні відомості щодо педагогічної діяльності народного поета. Вивчення творчості А. Малишка у радянській школі представлено у посібнику для вчителів за авторством Неділько В. Я. [Неділько, 1977]. У сучасній українській історіографії зв'язок поета із школою відображено у статті Подобєд О. А. [Подобєд, 2012].

Виходячи зі стану дослідження окресленої проблеми у вітчизняній історіографії, ми поставили **за мету**: простежити педагогічну діяльність А. Малишка у 1930-х рр.; проаналізувати взаємодію поета із шкільництвом; простежити програму щодо вивчення творчості А. Малишка у радянській та сучасній українській школах.

Виклад основного матеріалу. Андрій Самійлович Малишко – український радянський поет з самого дитинства був пов’язаний з педагогікою. Навчаючись у останніх класах Обухівської трудової школи (навчався з 1920 – 1928 рр.) майбутній митець брав активну участь у просвіті населення через діяльність у місцевому сільбуді. Саме у цьому місці жителі села могли долучитися до культурно-громадського життя: там читали газети, проводили лекції, ставили вистави та дивилися кінофільми. Так Андрію Малишко «доручили систематично – в неділю або свята – вголос читати перед молоддю науково популярні статті й нариси з газет та журналів» [Костенко, 1987, с. 23]. Таким чином поширювалася інформація серед неосвічених верств населення. Окрім цього майбутній поет долучився до кампанії з ліквідації неписьменності – лікнепу. Після відповідного указу у 1921 р. в УСРР до цієї справи долучалися працівники шкіл та культурно-освітніх установ, профспілкові та комсомольські організації й комнезами. Андрій Малишко, як член комсомолу (з 1927 р.) був задіяний до ліквідації неписьменності серед своїх односельчан. Це можна назвати його першою педагогічною діяльністю. На той момент йому було лише 15 років. Про навчання дорослих грамоті майбутнім поетом згадує Ганна Юхимівна Малишко – дружина його старшого брата: «...Після того як ми гуртом протяжно й голосно читали виставлені на дошці слова з великих літер: «Бу-ли ра-би. Бу-ли пани. Не-ма ра-бів. Не-ма па-нів» – Андрійко розповідав нам про далекі країни та людей, які там живуть. А також оповідав, як колись дуже давно було на Україні, про Запорізьку Січ, про боротьбу козаків шляхтою та турками, які забирали наших людей в неволю. Все це нам дуже подобалося, і ми старалися не без успіху вчитися читати й писати» [Костенко, 1987, с. 29].

Після закінчення Обухівської трудової школи у 1928 р. Андрій Самійлович Малишко вступив до медичного технікуму у Києві. Але йому навчання медицині не імпонувало. Вже у 1929 році він вступає до Київського ІНО. У стінах цього вищого навчального закладу Андрій Малишко перебував до 1932 р. На початку 1930-х рр. почалася реорганізація освіти у УСРР. Були видані у 1930 р. постанови «Про загальне обов’язкове навчання» та «Про організацію мережі системи педагогічної освіти». За першим документом впроваджувалося обов’язкове навчання для дітей від 8 до 15 років, а другий – реорганізовував інститути профосвіти. Саме у цей час, в 1930 р. на базі Київського ІНО було створено три інститути – професійної освіти, соціального виховання та фізико-хімічно-математичний. Андрій Самійлович продовжував своє навчання саме у Київському інституті соціального виховання (КІСВ). Як зазначає українська дослідниця Подобєд О. А., «у перший рік своєї роботи він структурно складався з трьох факультетів – шкільного, педолого-педагогічного та позашкільного, які у свою чергу поділялися на відділи» [Подобєд, 2012, с. 65].

Андрій Малишко навчався на літературному підвідділі, шкільного відділу, шкільного факультету Київського ІНО (з 1930 р. – КІСВ) [ЦДАЛМЛ, ф. 22, оп. 3, спр. 61, арк.1-3]. Програма у студентів була інтенсивною та важкою, через скорочення курсу навчання, бо країна потребувала нових педагогічних кадрів для мережі шкіл. Андрій Малишко проявив себе як здібний студент та активіст комсомолу – налагоджував роботу в культосвітніх громадських закладах на периферії. У 1932 р. він та його однокурсники (Карпусь та Михальська), як найкращі студенти, були

запрошені викладати мову і літературу на курсах ЦК ЛКСМУ по підготовці керівних комсомольських кадрів [Костенко, 1987, с. 46].

Після закінчення інституту у 1932 р. Андрія Малишка відправили працювати вчителем до м. Овруча Житомирської області. Там він викладав українську мову, російську мову і літературу та історію народів СРСР [ЦДАМЛМ, ф. 22, оп. 1, спр. 300, арк. 195]. Майбутній поет та інші молоді педагоги намагалися активізувати навчальну діяльність у школі – проводили внутрішні змагання за успішне навчання. Вони створили різні учнівські гуртки: літературно-мовний, музично-хоровий, географічний тощо [Костенко, 1987, с. 54]. Окрім цього вчителі Овруцької школи працювали на громадських засадах у місцевій газеті та співпрацювали з районними колгоспами по лінії комсомолу. Студентська подруга та колега А. Малишка – Ольга Михальська так характеризувала його: «Все йому вдавалося без труднощів: гарні уроки з мови й літератури, як української, так і російської, блискучі лекції в міському клубі та на підприємствах, успіхи в редакції районної газети тощо» [Костенко, 1987, с. 55]. Майбутній поет навіть вів літературно-естрадний гурток, де він добирав тексти до виступів. В будь-якому випадку успіхи в педагогічній та громадській діяльності дали змогу Андрію Малишку зайняти посаду завуча школи у 1933 р., а в наступному стати директором. Але нажаль усі його здобутки на педагогічній ниві були перекреслені наклепом. Андрія Малишка було звільнено з посади директора школи та виключено з профспілки та комсомолу. Це було спричинено тим, що його брат – Петро був засуджений до розстрілу в 1920-х рр. [Малишко, 2003, с. 120-121]. Це стало підставою для звинувачення Андрія Малишка у «махновщині». Він два рази приїздив до Києва щоб подолати цю несправедливість. Лише з другого разу за сприянням професорів з педагогічного інституту Перліна Є. І., Чавдарова С. Х. та аспіранта Медушанського А. П. була організована для Андрія Самійловича особиста зустріч з наркомом освіти УСРР – В. П. Затонським. Результатом цього стало виправдання А. Малишка та його поновлення на роботі в Овручі. Але він відмовився та залишив педагогічну діяльність.

Надалі Андрій Малишко присвятив своє життя поезії, але при цьому не забував про учнів шкіл та про свою минулу професію. Він пише збірки віршів для дітей та молоді. Наприклад, ми можемо простежити це за опублікованими його працями у видавництві «Молодь»: «Любов» (1946 р.), «Кіт-воркіт» (1947 р.), «Щедре літо» (1949 р.), «П'ять поем» (1950 р.), «Кораблик» (1951 р.), «Дні» (1952 р.) і т.д. [ЦДАМЛМ, ф. 878, оп. 1, спр. 300 арк. 262-263]. Це лише приклад поезії для дітей та юнацтва від одного видавництва. Тобто А. Малишко не залишав свою молодую аудиторію. Цікаво простежити за розвитком дитячої літератури у другій половині 1940 – на початку 1950-х рр. У «Літературній газеті» за 16.09.1948 р. опубліковані виступи, які були виголошені під час республіканської наради дитячих письменників України (9 – 11 вересня 1948 р.). В ній секретар ЦК ЛКСМУ по пропаганді і агітації Л. Гладка наголошувала на недоліках у літературі для молодого покоління: «Нічого не написали для дітей наші письменники про більшовицьку партію та її героїчну боротьбу за процвітання нашої Батьківщини... Майже нічого не написано для дітей про комсомол, про героїчні справи, про видатних вихованців комсомолу... Не написано книжок про школу, піонерську організацію. У нас майже немає творів таких жанрів, як науково-популярна література для дітей, пригодницький роман, наукова фантастика» [Республіканська нарада дитячих письменників України, 1948,

с. 2]. Ми бачимо, що дитяча література перебувала також під ідеологічним тиском. Цікаво, що під час цієї наради була виголошена критика від дитячого письменника І. Неходи до Спілки письменників радянської України та частини літераторів, серед яких був і Андрій Малишко: «Я не згоден з тим, що для дітей повинні писати лише, так звані дитячі письменники. Для дітей повинні писати всі ті письменники, які вміють гарно писати. А між тим Павло Тичина, Володимир Сосюра, Первомайський, Максим Рильський, Андрій Малишко останнім часом забули про своїх юних друзів» [Республіканська нарада дитячих письменників України, 1948, с. 2]. Така «дружня» критика була нормою для тих років, але такі зауваження могли бути на контролі у СРПУ. Через рік у «Літературній газеті» від 22 вересня 1949 р. у статті «Література для дітей кровна справа всіх письменників» було проаналізовано стан літератури для дітей та юнацтва. В ній було відзначено успіхи Андрія Малишка в цій сфері: «Поряд з визначними радянськими письменниками з успіхом пишуть для дітей і молоді письменники, що тільки недавно прийшли у нашу літературу. То ж поряд з іменами Павла Тичини, Андрія Малишка, Ванди Василевської, Наталі Забіли та інших слід назвати й імена представників молодого нашого активу – Платона Воронька, Юрія Збанацького, Марії Познанської, Богдана Чалого. Твори цих письменників уже знають широкі кола юних читачів... Вони дали вже цілий ряд творів для дітей, де правдиво і високохудожньо зображено наше життя. Йдеться про такі книги, як «Світи, наше сонце» Павла Тичини, як написані для дітей вірші Андрія Малишка із його «Весняної книги», збірка «Наша Батьківщина» та ряд інших хороших поезій Наталі Забіли, «Хата хлопчика-мізинчика» Олександра Копиленка» [Література для дітей кровна справа всіх письменників, 1949, с. 1]. Ще через рік у «Літературній газеті» від 9 лютого 1950 р. була опублікована співповідь голови правління СРПУ Олександра Корнійчука «Про українську дитячу літературу». Він відзначав наступне: «Вдалі твори для дітей написані А. Малишком та іншими письменниками середнього покоління» [Про українську дитячу літературу, 1950, с. 4]. Пізніше, у «Літературній газеті» за 3 березня 1959 р. у статті «На запит наймолодших» серед творів, які розповідають «про природу» відзначали внесок поета: «Візьміть хоча б збірку високопоетичних віршів Андрія Малишка «Пшениченька» (Дитвидав. 1958). Зображені в ній мальовничі картини природи рідної землі не тільки формують естетичні смаки дітей...» [Утевська, 1959, с. 2]. Тобто не дивлячись на критику Івана Неходи у 1948 р., ми бачимо, що Андрій Малишко активно видає збірки поезій для дітей та юнацтва.

Також Андрій Самійлович бере участь у благодійних заходах, зустрічах із учнями, студентами та співпрацює із учнями шкіл у справі облаштування літературних кабінетів. Щодо допомоги дітям-сиротам є згадка у «Літературній газеті» про літературний вечір у театрі імені І. Франка у Києві, який відбувся 7 квітня 1947 р. Його влаштували СРПУ та Українське гастрольне театральное-концертне бюро. Як тодішній заступник голови Спілки радянських письменників України Андрій Малишко відкрив вечір своїм виступом. Він «розповів, над чим зараз працюють письменники, виконуючи відповідальні та почесні завдання...» [Письменники – дітям-сиротам, 1947, с. 1]. Такі благодійні концерти регулярно влаштовували як літератори, так і актори та співаки. Цікавим є робоча поїздка СРПУ у Західну Україну, де вони виступали перед місцевим населенням протягом трьох тижнів у 1950 р. У «Літературній газеті» за 20 квітня 1950 р. розповідається про це

творче відрядження зі слів Миколи Нагнибіди: «Ми пробули в західних областях України понад двадцять днів. І майже кожного дня нам доводилося виступати по кілька разів, бо куди б ми не приїхали, де б ми не були, до нас приходили представники від різних колективів і від імені односельчан, студентів, робітників запрошували до себе» [Нагнибіда, 1950, с. 3]. Також виступали вони перед школярами та студентами. Через рік відбулася уже інша зустріч зі студентами та викладачами вузів Західної України, які приїздили до Києва. Вони мали екскурсії до Москви, Ленінграду (суч. Санкт-Петербург), Києва, Харкова, Сталіно (суч. Донецьк), Одеси та Запоріжжя. В кінці цієї подорожі перед ними у Києві виступали визначні особи з вищого керівництва УРСР, Академії наук УРСР та письменники від СРПУ серед яких був Андрій Малишко та Любомир Дмитренко. Це відбулося 25 липня 1951 р. у стінах Київського інженерно-будівельного інституту (суч. КНУБА) під час наради, присвяченої підсумкам цієї екскурсії [Екскурсії студентів і викладачів вузів західних областей УРСР в Москву, Ленінград, Київ, Харків, Сталіно, Одесу і Запоріжжя, 1951, с. 1]. Ці заходи були направлені на інтеграцію Західної України до Радянської України та подолання проблем які виникли під час радянізації західних областей.

Співпраця Андрія Малишка з школярами відображена у його листуванні з ними. На основі листів від учнів можна простежити основні запити до поета: подарувати школі автограф, книгу з автографом для кабінету-музею або кабінету літератури, документи, фото та газетні вирізки з його життя та приватні запити. Наприклад, учні Бродівської школи № 1 (Львівська область) просили вислати нові твори, газети, фотографії воєнних років [ЦДАМЛМ, ф. 22, оп. 1, спр. 442, арк. 69]. У листі від школярів Луганської СШ № 40 просять від А. Малишка у музей-кабінет Шевченка твори, які удостоєнні премії Шевченка [ЦДАМЛМ, ф. 22, оп. 1, спр. 442, арк. 51]. Цікавим є лист від Артемівської СШ № 7 (суч. Бахмут). Учні літературного гуртка збирали книги, подарункові листи, рукописи та інше. Вони написали наступне до А. Малишка: «Ми створили із отриманих книг бібліотеку і є її постійними читачами. Ваші листи, твори, фотографії і рукописи зберігаємо, як зіницю ока» [ЦДАМЛМ, ф. 22, оп. 1, спр. 442, арк. 47]. Зустрічаються листи від навчальних закладів з інших республік СРСР. Наприклад із Башкирської АРСР та БРСР. В першому випадку учні школи № 32 м. Уфи просять допомогти в організації заходу присвяченого Тарасу Шевченку [ЦДАМЛМ, ф. 22, оп. 1, спр. 442, арк. 73-74]. А другому суворовці (учні Військового училища) м. Мінська просять вислати їм фотографії А. Малишка у військовій формі [ЦДАМЛМ, ф. 22, оп. 1, спр. 442, арк. 64]. Така практика була звичайною для письменників СРСР. Більшість із них допомагала учням в їх позашкільних заходах та в облаштуванні кабінетів-музеїв та кабінетів літератури. Такий досвід є цінним для сучасної української школи.

У період «відлиги» А. Малишко продовжував працювати із системою освіти. Була опублікована промова поета «Основний герой сучасник» у «Літературній газеті» від 24 березня 1959 р. в якій він наголошував на помилках та «хибних твердженнях» своїх колег, але нас цікавить більше його позиція щодо шкільної програми. «Коли ми говоримо про потребу посилювати ідейно-художній вплив літератури та виховання молоді, то школа є одним з найголовніших шляхів, яким література має йти до народу. Але ж у програми з літератури для середньої школи введено лише творчість трьох поетів, двох прозаїків і одного драматурга... Мені

скажуть, що програми обмежені часом, але можна цей час використати по розумному» [Основний герой сучасник, 1959, с. 1] Далі А. Малишко виступав за розширення навчальної програми з української літератури: додати більше творів класиків – Т. Шевченка та І. Франка, творів воєнної доби та сучасників.

Будучи депутатом Верховної Ради УРСР, він входив до комісії з освіти та культури. При правлінні генсека М. С. Хрущова почалася перебудова школи після XXI з'їзду КПРС. У 1959 р. був прийнятий «Закон про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в Українській РСР». У цьому законі була стаття 9, яка робила вивчення української мови не обов'язковою: «В школу з якою мовою навчання віддавати своїх дітей, вирішують батьки. Вивчення однієї з мов народів СРСР, якою не проводиться викладання в даній школі, здійснюється за бажанням батьків і учнів при наявності відповідних контингентів» [9, с. 66]. Тобто цей закон починав русифікацію освіти. Під час обговорення цього закону була подана пропозиція від депутатів А. Малишка та О. Гончара до голови Верховної Ради УРСР О. Є. Корнійчука. У ній народні обранці пропонували, «що стаття 9 потребує відповідної поправки тому, що таку серйозну справу, як народна освіта і вивчення української мови не можна покладати на самоплив і розсуд учнів, неповнолітніх громадян; вивчення української мови в усіх школах узаконено, як питання великої ваги у вихованні української соціалістичної нації» [ЦДАМЛМ, ф. 22, оп. 5, спр. 95, арк. 2]. Але «Закон..» був прийнятий без змін.

Проблема вивчення творів А. Малишка у радянській та сучасній українській школі залишається актуальною. Він усе життя переймався станом шкільної програми та підтримував зв'язок з молодим покоління. Цікаво простежити що вивчали та вивчають на уроках літератури із спадщини народного поета. У посібнику для вчителів за авторством В. Я. Неділька (1977 р.), ми можемо простежити які твори вивчалися у школі. Ця книга підготовлена на основі досвіду проведення уроків з творчості А. Малишка різних учителів та має біографічні данні про письменника та детальні аналізи віршів. У 4 класі вивчали вірш «Ходить полем молодистий» із збірки «Весняна книга». У той час у 7 класі вивчається більш складний твір – поема «Прометей». На її вивчення відводиться 4 години. Автор посібника відзначає, що «вчитель має особливо старанно продумувати систему планування й вивчення програми, а й досягти максимального впливу на семикласників, прищепити їм високі почуття радянського патріотизму, дружби народів» [Неділько, 1977, с. 82]. У 10 класі на вивчення його творчості відводиться 5 годин. За цей час учні мають оглянути творчий шлях А. Малишка та вивчити поему «Це було на світанку» та 6 віршів – «Здавалося малому...», «Моя Вкраїна», «Україно моя», «Батьківщина», «Учитель», «Балада про колосок». Цікаве зауваження робить В. Неділько: «...учитель змушений максимально ущільнити навчальний процес. Кожна хвилина на уроці насичена творчою працею. Слід ефективно використовувати і позакласне читання учнів, самостійну роботу вдома...» [Неділько, 1977, с. 13]. Пропонується використовувати метод лекції. У методичному посібнику представлені варіанти проведення цих п'яти уроків за творчістю А. Малишка, які завершуються письмовим твором. Тобто ми бачимо як багато уваги приділяли творчості народного поета, особливо у 10 класі.

У сучасній українській школі на вивчення творчості А. Малишка відведено набагато менше часу. У навчальній програмі з української літератури для 5 – 9

класів за 2011 рік твори народного поета зустрічаються лише у 7 класі під час проходження теми «МИ – УКРАЇНЦІ». Але треба зауважити, що вивчення творчості А. Малишка, а саме віршів «Пісня про рушник», «Чому, сказати, й сам не знаю...» йде на вибір із творчістю українського композитора Володимира Івасюка [Мовчан, 2011, с. 48-49]. Тобто не у всіх підручниках з української літератури за 7 клас були представлені твори народного поета. З переходом середньої школи до реформи Нової української школи (далі – НУШ) почали використовувати модельні програми, які обирають самі вчителі. У 2023 році були опубліковані такі документи з української літератури для 7 – 9 класів. В двох із трьох програм була представлена творчість А. Малишка. У програмі за авторством Заболотного О. В., Слоновської О. В., Ярмольської І. В. [Заболотний, 2023, с. 10-11] вивчення творчості народного поета пропонується у рамках теми «Окриленість душі в поезії та прозі» у 7 класі. Учні шкіл вчать вірші «Пісня про рушник», «Чому, сказати, й сам не знаю...». У іншій модельній програмі за авторством Яценка Т. О., Пахаренка В. І. та інших [Яценко, 2023, с. 118 – 119] творчість А. Малишка представлена під час вивчення теми «Із літератури пізнього модернізму» у 9 класі. На вивчення пропонують на вибір вчителя вірші «Пісня про рушник» або «Вчителька». Тобто у сучасній українській школі біографія та творчість Андрія Малишка розглядається у дуже сильно звуженому вигляді. Лише по 1-2 вірші у 7 або 9 класах. При цьому він не представлений у українській літературі 10 – 11 класів.

Висновки. Отже, Андрій Самійлович Малишко з юнацького віку долучився до педагогічної праці. Це простежується у його діяльності у сільбуді та кампанії лікнепу. Потім він став учителем Овруцької школи та дослужився до директора школи пропрацювавши з 1932 р. по 1934 р. Хист до педагогіки ми можемо простежити зі спогадів його сучасників. Він усіляко намагався активізувати навчальний процес у школі за допомогою різних змагань та позашкільної діяльності. Але у 1934 р. його педагогічна практика завершується через наклеп. Але Андрій Малишко продовжує свої зв'язки з дітьми та юнацтвом. Він видає численні збірки віршів для молодого покоління, а також співпрацює зі шкільництвом. Він виступає з іншими письменниками із СРПУ перед школярами та студентами. Велика кількість листів, які ми знаходимо у архіві говорить про активний зв'язок з учнями шкіл, яким він допомагає у облаштуванні кабінетів-музеїв та кабінетів літератури. Андрій Малишко також піклувався про шкільну програму з української мови та літератури та виступав проти русифікації освіти у УРСР. На вивчення його творчості у радянські часи відводилося достатньо багато часу. Нажаль у сучасній українській школі ознайомлення з творчим спадком А. Малишка скорочено до 1-2 уроків.

Список використаних джерел та літератури

- Екскурсії студентів і викладачів вузів західних областей УРСР в Москву, Ленінград, Київ, Харків, Сталіно, Одесу і Запоріжжя, 1951, 2 липня. Літературна газета, (№ 31). с. 1
- Заболотний О. В. і ін., 2023. *Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти*, Київ: Міністерство освіти і науки України. 72 с.
- Костенко А. І., 1987. *Андрій Малишко: біографічна повість*, Київ: Дніпро. 412 с.
- Нагнибіда М., 1950, 20 квітня. *Хвилюючі зустрічі*, Літературна газета (№ 16). с. 3
- Неділько В. Я., 1977. *Вивчення творчості Андрія Малишка: посібник для вчителя*, Київ: «Радянська школа», 160 с.
- Основний герой сучасник, 1959, 24 березня. Літературна газета, (№ 25). с. 1
- Письменники – дітям-сиротам, 1947, 10 квітня. Літературна газета, (№ 15). с. 1

- Подобєд О. А., 2012. *Андрій Малишко – знаменитий випускник Київського інституту соціального виховання*, Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки: наук. вісник: зб. наук. праць. Київ: ВІР УАН., Вип. 64 (9). С. 64 – 69
- Про українську дитячу літературу, 1950. 9 лютого. Літературна газета, (№ 6). с. 4
- Мовчан Р. В. та ін., 2011. *Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література 5-9 класи» (оновлена 2017 р.)*, Київ: Міністерство освіти і науки України, 82 с.
- Республіканська нарада дитячих письменників України, 1948, 16 вересня. Літературна газета, (№38). с. 2
- Література для дітей кровна справа всіх письменників, 1949, 22 вересня. Літературна газета, (№38). с. 1
- Малишко В. А., 2003. *Тату, я люблю тебе: Пережите*, Київ: «Просвіта», 144 с.
- Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ)
- Утевська П., 1959, 3 березня. На запит наймолодших. Літературна газета, (№ 17). с. 2
- Яценко Т. О. і ін., 2023. *Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти*, Київ: Міністерство освіти і науки України, 151 с.

References

- Ekskursii studentiv i vykladachiv vuziv zakhidnykh oblastei URSR v Moskvu, Leninhrad, Kyiv, Kharkiv, Stalino, Odesu i Zaporizhzhia, 1951, 2 lyupnia. Literaturna hazeta, (№ 31). s. 1 [in Ukrainian]
- Kostenko A. I., 1987. *Andrii Malyshko: biohrafichna povist*, Kyiv: Dnipro. 412 s.
- Literatura dlia ditei krvna sprava vsikh pysmennykiv, 1949, 22 veresnia. Literaturna hazeta, (№38). s. 1 [in Ukrainian]
- Malyshko V. A., 2003. *Tatu, ya liubliu tebe: Perezhyte*, Kyiv: «Prosvita», 144 s.
- Movchan R. V. ta in., 2011. *Prohrama dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv «Ukrainska literatura 5-9 klasy» (onovlena 2017 r.)*, Kyiv: Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 82 s. [in Ukrainian]
- Nahnybida M., 1950, 20 kvitnia. Khvyliuichi zustrichi. Literaturna hazeta (№ 16). s. 3 [in Ukrainian]
- Nediiko V. Ya., 1977. *Vyvchennia tvorchosti Andriia Malyska: posibnyk dlia vchytelia*, Kyiv: «Radianska shkola», 160 s. [in Ukrainian]
- Osnovnyi heroii suchasnyk, 1959, 24 bereznia. Literaturna hazeta, (№ 25). s. 1 [in Ukrainian]
- Podobied O. A., 2012. *Andrii Malysko – znamenytyi vypusnyk Kyivskoho instytutu sotsialnoho vykhovannia*, Hileia. Istorychni nauky. Filosofski nauky. Politychni nauky: nauk. visnyk: zb. nauk. prats. Kyiv: VIR UAN., Vyp. 64 (9). S. 64 – 69 [in Ukrainian]
- Pro ukrainsku dytiachu literaturu, 1950. 9 lyutoho. Literaturna hazeta, (№ 6). s. 4 [in Ukrainian]
- Pysmennyky – ditiam-syrotam, 1947, 10 kvitnia. Literaturna hazeta, (№ 15). s. 1 [in Ukrainian]
- Respublikanska narada dytiachykh pysmennykiv Ukrainy, 1948, 16 veresnia. Literaturna hazeta, (№38). s. 2 [in Ukrainian]
- Tsentrallyi derzhavnyi arkhiv-muzei literatury i mystetstva (TsDAML) [in Ukrainian]
- Utevska P., 1959, 3 bereznia. *Na zapyt naimolodshykh*, Literaturna hazeta, (№ 17). s. 2 [in Ukrainian]
- Yatsenko T. O. i in., 2023. *Modelna navchalna prohrama «Ukrainska literatura. 7-9 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity*, Kyiv: Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 151 s. [in Ukrainian]
- Zabolotnyi O. V. i in., 2023. *Modelna navchalna prohrama «Ukrainska literatura. 7-9 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity*, Kyiv: Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. 72 s. [in Ukrainian]

ANDRIY MALYSHKO AND THE SCHOOL

Plisetskyi Dimitrii

Postgraduate student of the Department of Source Studies and Special Historical Disciplines,
Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv

The article examines the connection of the Ukrainian Soviet poet Andriy Samiylovich Malysko with the school. The pedagogical activity of the people's poet, his cooperation with the school system is traced and analyzed. The author uses archival materials of the Central State Archive-Museum of Literature and Art of Ukraine (CSAMLA), namely funds 22 (A. Malysko) and 878 (L. Kovalenko), the newspaper and educational and methodological literature.

Key words: Andriy Malysko, Kyiv Institute of Public Education (KINO), Soviet school, Soviet literature.